

Domestic violence impact on adolescents

Aile içi şiddetin ergenler üzerindeki etkisi

Fatma Ayhan¹
Birgül Özkan²

Abstract

Objective: This research was performed in order to evaluate the effects on adolescents of witnessing intrafamilial violence.

Methods: 1196 students attending four high schools affiliated to the Ministry of Education in the Turkish province of Karaman represented the research sample in this descriptive and cross-sectional study. A questionnaire eliciting students' individual characteristics, together with witnessing interparental violence, acceptance of interpersonal violence and use of violence scales were employed as data collection tools.

Findings: Age, type of school, parental education levels, income, the family being in receipt of economic assistance, the student working in paid employment and number of siblings were significantly correlated with adolescent witnessing of violence. A positive correlation was determined between witnessing violence and acceptance and use of violence.

Results: The research shows that adolescents witnessing violence has positive effects on their attitudes toward violence. Intrafamilial violence in particular therefore needs to be reduced and families need to receive counseling on the subject in order for the levels of violence in society to be lowered.

Keywords: Adolescence; dimensions of violence; family; interparental violence; violence and victim.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Özet

Amaç: Buarştırma; ergenlerin aile içi şiddete tanık olmasının şiddete yönelik tutumlarına etkilerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki araştırmanın örneklemini Karaman ilinde Milli Eğitim bakanlığına bağlı dört lisedeki 1196 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak; öğrencilerin bireysel özelliklerini belirlemeye yönelik soru formu, ebeveynler arası şiddete tanıklık ölçeği, şiddet kabullenme ve şiddet uygulama ölçekleri kullanılmıştır.

Bulgular: Yaş, okul türü, baba ve annenin eğitim durumu, gelir durumu, ailenin ekonomik yardım alma durumu, öğrencinin gelir getiren bir işte çalışma durumu, kardeş sayısı değişkenleri ile ergenlerin şiddete tanıklık etme durumları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmada şiddete tanıklık etme durumu ile şiddeti kabullenme ve şiddet uygulama arasında pozitif şekilde korelasyon olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Araştırmada ergenlerin şiddete tanıklık etme durumunun şiddete yönelik tutumları üzerinde önemli etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle toplumda şiddet oranlarının azalması için öncelikle aile içi şiddetin azaltılması, ailelere bu konuda danışmalık verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ergenler; şiddetin boyutları; aile; ebeveynler arası şiddet; şiddet kurbanları.

¹ Öğr. Gör. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bölümleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, fatmakucuksumbul@kmu.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ozkanbirgul7@gmail.com

Giriş

Şiddete yönelik davranışlar son yıllarda evrensel bir problem olarak ele alınmaktadır. (Kepenkçi ve Çınkır, 2005; Wike ve Fraser, 2009). Dünyada her yıl 1.3 (küresel oran %2,5) milyondan fazla kişi şiddet nedeniyle ölmektedir. Şiddet, dünya çapında 15-44 yaş arasındaki ölümlerin dördüncü sıradaki nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca dünyada on binlerce ölümcül olmayan şiddet mağduru bulunmaktadır (WHO, 2014). Aile içi şiddet mağdurları ise çoğunlukla kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2009 raporuna göre kadınların %39'unun aile içi şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir. Türkiye'de farklı bölgelerde yapılan araştırmalarda kadınların aile içi şiddete maruz kalma oranlarının %32,9- (Özyurt ve Devenci, 2010:4) % 49,9 (Naçar ve ark, 2009:133), %89,3 (Kıvrak ve ark., 2014:317) arasında değişmekte olduğu bildirilmektedir.

Ergenlik döneminin şiddet davranışının daha sıklıkla ortaya çıktığı bir dönem olduğu bilinmektedir. Farklı bilişsel-duygusal yapıları ile ergenlik dönemindeki bireyler bağımsız olma ve kimliklerini bulmak için çaba harcamaktadırlar. Bu karmaşa içerisinde ön plana çıkan şiddet davranışı bireylerin yaşantılarını olumsuz etkileyebilmekte, telafisi zor durumlara neden olabilmektedir. Ergenlerin şiddet davranışları ve sahip oldukları aileler arasındaki ilişkiyi araştıran çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bunlardan elde edilen verilere göre; şiddet davranışı olan ergenlerin sahip oldukları ailelerin, problem çözme, aile içi iletişim, rol dağılımları, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterme, davranışlarını, kontrol edebilme ve genel işlevler açısından şiddet davranışı olmayan ergenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir (İbioğlu, 2012:211; Gençoğlu ve ark., 2014:641).

Ergenlerdeki şiddetin nedenlerini araştıran çalışmaların üzerinde durduğu önemli konuların başında şiddete maruz kalma veya şahit olma durumudur. Aile, çocuğun hayata bakışı ve yönelmesinde önemli bir sosyal unsur olarak karşımıza çıktığı gibi bireysel gelişiminde psikolojik anlamda etkili bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda şiddet yönelimli çocukların, sağlıklı bir aile işlevine sahip olmadıkları yönünde çalışmalar bulunmaktadır (Avcı, 2010:47; Kılıç, 2012:264). Bireyin ailede şiddete tanık olması, aile desteğinin yetersiz olması gibi nedenlerle bireylerde saldırgan davranışlar ortaya çıkabilmektedir (Mazefsky ve Farrel, 2005:72; Avcı, 2010:47). Şiddet içeren davranışlara maruz kalan bireyler ise yetişkin dönemlerinde ciddi davranış bozuklukları ortaya çıkabilmekte ve kendi çocuklarına daha çok öfke hissetmekte ve saldırganlık içeren davranışlar gösterebilmektedirler (Frias-Armenta, 2002:375; Dilillo ve ark., 2000:771). Aile içerisinde tanık olunan şiddet, ergenlerde depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi ruh sağlığı sorunlarına neden olduğu gibi, çocukluk döneminde aile içi şiddete tanık olma ya da maruz kalma, şiddetin çatışma çözme biçimi olarak içselleştirilmesinin kaynağı olarak ta kabul edilmektedir (İbioğlu, 2012:208). Ailede saldırganlığı ve şiddeti destekleyen tutum, çocukların saldırganlıkla ilgili öz yeterliliklerinin gelişmesini sağlayarak saldırganlığa yönelik olumlu bir tutum edinmesine sebep olmaktadır. Bu durum ergenlerin çevreleri ile iletişim kurmalarında ve amaçlarını elde etmelerinde kullandıkları genel bir strateji olarak şiddet davranışının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. (Avcı ve Güçray, 2010:1996)

Sosyal öğrenme kuramı, şiddetin içgüdüsel bir davranış olmasından ziyade, öğrenilmiş bir davranış olduğunu ileri sürmektedir (Bandura, 1978). Bu yaklaşıma göre; saldırganlık model alma yoluyla ortaya çıkabilmektedir. Bireyin gözlemlemiş olduğu davranışın sonucunda şiddetin ortaya çıkabilmesi için davranışa dikkat edilmesi, davranış sonucu elde ettiği bilgiyi hatırlanması, gördüğü şeyi gerçekleştirilmesi ve bunların ardından ödüllendireceğini düşünmesi gerekmektedir (Burger, 2006). Nitekim Türkiye'de yapılan çeşitli araştırmalarda ergenlerin %10,6 (Özgür ve ark., 2011:56), %20,6'sı (Özcebe ve ark., 2006) %29,3 -(TBMM), %35,5 (Kepenci ve Çınkır, 2005:197)-%42 (Alikasifoğlu ve ark., 2004:175) -%50 (Ögel ve ark., 2006:6), %31 (Dil ve ark., 2015:54) oranlarında olan, en az bir şiddet olayına karıştıkları belirlenmiştir. Yurt dışında yapılan bir araştırmada ergenlerin %25-65'inin şiddet uyguladıkları bildirilmiştir (Duke ve ark., 2013:780).

Ergenler toplumların geleceğini oluşturmaktadır. Toplumlar geleceğini iyi yetişmiş bireylere göre şekillendirdiklerinden, onların sağlıklı, eğitilmiş, bilgili, özgür düşünceye sahip ve

başkalarının düşüncelerine karşı hoşgörülü olacak demokratik anlayışta yetişmelerini amaçlamaktadırlar (Gürsoy, 2009). “Kuşaklararası Geçiş” kuramında da vurgulandığı gibi saldırganlık ve şiddet öğrenilen bir davranıştır ve zamanında müdahale edilmediği ya da gerekli önlemler alınmadığında, uzun vadede toplumsal yapıda geri dönüşümü olmayan yaralar açabileceği bilinmektedir (Ayan, 2007). Bütün bu bilgilerin ışığında bu araştırma; ergenlerin aile içi şiddete tanık olmasının ve ebeveyn tutumlarının şiddeti kabullenme ve şiddet uygulamalarına etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı türde olup 1-30 Aralık 2015 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Karaman ilindeki Liseler oluşturmuştur. Karaman ilinde Milli Eğitim bakanlığına bağlı 1 Fen, 1 Sosyal bilimler, 2 İmam hatip, 6 Mesleki ve teknik, 14 Anadolu olmak üzere 24 lise bulunmaktadır. Bu gruplandırma; liselerdeki eğitim ve öğretimin farklılıkları baz alınarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini kümelerle göre örnekleme metoduna göre belirlenen Fen, Anadolu, İmam Hatip, Mesleki ve Teknik Liselerinde okuyup araştırmaya katılmayı gönüllü bir biçimde kabul eden, soruları okuma ve anlama problemleri olmayan ve soruları eksiksiz bir şekilde tamamlayan 1196 öğrenci oluşturmuştur. 28 öğrenci ise anketlerdeki sorulardan bazılarını boş bırakmalarından dolayı araştırma örnekleminin dışında bırakılmıştır. Veriler sınıf ortamında araştırmacı tarafından yaklaşık 30 dakika süre alan yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin bireysel özelliklerini belirlemeye yönelik 13 sorudan oluşan form, bireylerin ebeveynler arası şiddete tanıklığının sorgulandığı bir ölçek, şiddeti kabullenmeyi ve uygulamayı değerlendirmeye yönelik ölçekler kullanılmıştır.

Ebeveynler arası şiddete tanıklık ölçeği:

Baldry (2003) tarafından geliştirilen ölçek, Sarıot (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin amacı ebeveynler arasındaki şiddete tanıklığın miktarını ölçmektir. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 5 en yüksek puan 50'dir. Ölçekten alınan puan arttıkça şiddete tanıklık etme oranı artmakta, puan düştükçe şiddete daha az tanıklık edilmektedir. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur.

Şiddeti kabullenme ölçeği:

Bu ölçek Yorohan ve Çalışkan (2011) tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. 28 Bu ölçeğin amacı gençlerin şiddeti kabullenme düzeylerini ölçmektir. Ölçeğin sözel, fiziksel, cinsel ve duygusal şiddet alt boyutları bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 48, en düşük puan ise 12'dir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça şiddetin kabul edilme durumu azalmaktadır. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur.

Şiddet uygulama ölçeği:

Bu ölçek Yorohan ve Çalışkan (2011) tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Bu soru setinin amacı gençlerin şiddet uygulama düzeylerini ölçmektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 48 en düşük puan 12'dir. Ölçeğin sözel, fiziksel, cinsel ve duygusal şiddet uygulama alt boyutları bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanların artması şiddet uygulama sıklığının arttığını gösterir. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS for Windows istatistik paket programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdeler, ortalama ve

standart sapma kullanılmıştır. Sosyodemografik özellikler ve ölçeklerin karşılaştırılmasında; iki grulu olması durumunda t testi, üç ve daha fazla grulu olması durumunda ise Duncan düzeltilmiş Anova testi kullanılmıştır. Gruplar arası farklılık incelenirken $p < 0.05$ olması durumunda gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca veri toplama araçlarının güvenilirliğinin analizinde Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapıldığı, Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Selçuk Üniversitesi girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan yazılı onaylar alınmıştır. Araştırmaya alınan öğrencilere araştırmanın amacı, yöntemi ve araştırmadan beklenen yararlar anlatılarak ve gizlilik ilkesine özen gösterileceği belirtilerek sözlü onayları alınmış ve gönüllü katılımları sağlanmıştır.

Bulgular

Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile şiddete tanıklık etme durumları

Kız ve erkek öğrenciler arasında şiddete tanıklık etme durumu bakımından anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Yaş ile ailede şiddete tanık olma durumu kıyaslandığında 15 yaşındaki çocukların en fazla şiddete tanık olan grup olduğu tespit edilmiştir. Okul türleri ve ailedeki şiddete tanık olma ölçek puanı değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı farkın olduğu, fen lisesinde okuyan çocukların ailesel şiddete en az tanık olduğu; en fazla şiddete ise meslek lisesindeki öğrencilerin tanık olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin ailedeki şiddete tanıklık etme durumları karşılaştırıldığında, babası okur yazar olmayan ve okur yazar olanların, annesi okur yazar olan öğrencilerin ailedeki şiddete daha fazla tanık oldukları belirlenmiştir. (Tablo 1)

Babanın mesleğinin ailedeki şiddete tanık olma durumuna etkisi değerlendirildiğinde; babaları işsiz olan öğrencilerin şiddete tanıklığının babası işçi ve memur olanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anne mesleği ve öğrencinin şiddete tanık olması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anne babası sağ ve birlikte olan öğrencilerin şiddete tanık olma oranı, anne babası boşanmış annesi ile yaşayan öğrenciler ve babası ölüp üvey babası olan çocuklara kıyasla daha düşük seviyede bulunmuştur. Anne babası boşanıp babası ile yaşayan öğrencilerin şiddete tanık olma oranı; anne babası boşanıp annesi ile yaşayan öğrencilerden daha yüksek oranda olduğu tespit edilmiştir. Annesi ölmüş olup üvey annesi olan öğrencilerin şiddete tanık olma oranları anne babası boşanıp annesi ile yaşayan öğrencilerin şiddete tanık olma oranlarından düşük olduğu belirlenmiştir. Annesi ölmüş olup babası ile yaşayan öğrencilerin şiddete tanık olma oranları anne babası boşanmış olup annesi ile yaşayan öğrencilerin şiddete tanık olma oranlarından daha düşük olduğu saptanmıştır. Anne babası sağ boşanmış annesi ile yaşayan öğrencilerin şiddete tanıklık etme oranları ise babası ölmüş annesi ile yaşayan öğrencilerin oranlarından daha yüksek seviyede olduğu saptanmıştır. (Tablo 1)

Algılanan ekonomik durum ve ailedeki şiddete tanık olma ölçek puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Ekonomik durumunu düşük olarak algılayan öğrencilerin ailedeki şiddete daha fazla tanıklık ettikleri belirlenmiştir. Ekonomik durumunu orta olarak algılayanların şiddete tanıklık etme oranları ise ve yüksek olarak algılayanlardan düşük oranda olduğu saptanmıştır. Ailesi ekonomik yardım alanların şiddete tanık olma oranları almayanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kardeş sayısı 1 ve 2 olanların şiddete tanık olma oranı ise 4 olanlardan düşük olduğu belirlenmiştir. (Tablo 1)

Tablo 1. Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile ebeveynler arası şiddete tanıklık ölçek puanının karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Sayı (Yüzde)	Ortalama \pm SS
Cinsiyet		
Kız	688 (57.5)	13.09 \pm 5.85 ^a
Erkek	508 (42.5)	13.46 \pm 5.95 ^a
Test sonucu		t=0.283
Yaş		
15	212 (17.7)	14.56 \pm 7.53 ^b
16	164 (13.7)	12.33 \pm 4.11 ^a
17	373 (31.2)	13.46 \pm 4.6 ^{ab}
18	382 (31.9)	12.90 \pm 4.98 ^a
19	65 (5.4)	12.10 \pm 4.04 ^a
Test sonucu		f=4.73*
Okul türü		
Anadolu lisesi	682 (57)	13.34 \pm 6.44 ^{bc}
Fen Lisesi	101 (8.4)	11.51 \pm 2.43 ^a
Meslek lisesi	313 (26.2)	13.91 \pm 5.92 ^c
İmamhatip lisesi	100 (8.4)	12.30 \pm 3.48 ^{ab}
Test sonucu		f=5.19*
Babanın eğitim durumu		
Okur yazar değil	16 (1.3)	18.25 \pm 10.78 ^a
Okur yazar	42 (3.5)	18.66 \pm 10.21 ^a
İlkoköğretim mezunu	568 (47.6)	12.86 \pm 5.16 ^b
Lise mezunu	276 (23.1)	13.05 \pm 5.41 ^b
Üniversite mezunu ve üzeri	289 (24.2)	13.13 \pm 6.03 ^b
Test sonucu		f=12.94**
Annenin eğitim durumu		
Okur yazar değil	63 (5.3)	15.46 \pm 7.43 ^a
Okur yazar	70 (5.9)	16.65 \pm 8.55 ^a
İlkoköğretim mezunu	498 (41.6)	12.49 \pm 4.72 ^b
Lise mezunu	205 (17.1)	13.74 \pm 6.46 ^b
Üniversite mezunu ve üzeri	220 (18.4)	13.58 \pm 6.99 ^b
Test sonucu		f=11.73**
Babanın iş-meslek durumu		
İşsiz	157 (13.1)	16,25 \pm 7,15 ^a
İşçi	218 (18.2)	12,85 \pm 5,78 ^b
Memur	290 (24.2)	12,83 \pm 5,18 ^b
Diğer	401 (44.5)	13,43 \pm 6,13 ^b
Test sonucu		f=3.45*
Gelir durumunun algılanışı		
Düşük	123 (10.3)	16.45 \pm 8.34 ^a
Orta	945 (79)	12.65 \pm 5.08 ^b
Yüksek	128 (10.7)	14.52 \pm 7.34 ^c
Test sonucu		f=27.03**
Ailenin ekonomik yardım alma durumu		
Evet	90(7.5)	16.45 \pm 8.40 ^a
Hayır	1106 (92.5)	12.98 \pm 5.56 ^b
Test sonucu		t=47.17**
Gelir getiren bir işte çalışma durumu		

Evet	92 (7.7)	16.96±8.49 ^a
Hayır	1104 (92.3)	12.94±5.52 ^b
Test sonucu		t=62.52**
Kardeş sayısı		
1	328 (27.4)	12.75±5.43 ^a
2	423 (35.4)	13.07±5.64 ^a
3	256 (21.4)	13.16±5.55 ^a
4 ve üzeri	189 (15.8)	14.61±7.34 ^b
Test sonucu		f=4.27*

*p<0.05. **p<0.01.

a, b, c harfleriDuncan çoklu karşılaştırma testine göre farklılığı göstermektedir.

Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile şiddete kabul etme durumları

Cinsiyet ve şiddeti kabullenme toplam ölçek puanı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkek öğrencilerin şiddeti daha fazla kabul ettikleri belirlenmiştir. Şiddeti kabullenme ölçeği alt boyutları incelendiğinde erkeklerin sözel ve cinsel şiddeti kabullenme oranı; kız öğrencilerden daha yüksek, fiziksel ve duygusal şiddeti kabullenme oranı ise kız öğrencilerde daha yüksek olduğu saptanmıştır. (p<0,01) Yaş ile şiddeti kabullenme ölçeği toplam puanı ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Okul türleri ve şiddeti kabullenme toplam ölçek puanı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fiziksel şiddeti kabullenme oranı Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerde meslek lisesinde okuyan öğrencilerden daha düşük düzeyde olduğu, cinsel şiddeti kabullenme oranı ise Anadolu, Fen ve İmam hatip lisesinde okuyan öğrencilerde meslek lisesinde okuyan öğrencilerinden daha düşük olduğu saptanmıştır. Babanın eğitim durumu yükseldikçe genel olarak öğrencilerin şiddeti kabul etme oranının azaldığı saptanmıştır. (Tablo 2)

Annenin eğitim durumu ve şiddeti kabullenme puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Anneleri ilköğretim mezunu olan öğrencilerin şiddeti kabullenme oranının en düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Baba mesleği ve şiddeti kabullenme toplam ölçek puanı karşılaştırıldığında; babaları işçi olan öğrencilerin şiddeti kabul etme oranlarının daha az olduğu saptanmıştır. (Tablo 2)

Ekonomik durumunu düşük olarak algılayan öğrencilerin şiddeti kabullenme oranları, ekonomik durumunu orta olarak algılayanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Ailesi ekonomik yardım alan öğrencilerin şiddeti daha fazla kabullendikleri belirlenmiştir. Şiddeti kabullenme ölçeğinin cinsel ve duygusal şiddeti kabullenme alt boyutları incelendiğinde ise ailesi ekonomik yardım almayan öğrencilerin şiddeti kabullenme oranlarının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Gelir getiren bir işte çalışan öğrencilerin şiddetin tüm boyutlarını (sözel, fiziksel, cinsel, duygusal) daha yüksek oranda kabul ettikleri belirlenmiştir. Genel olarak kardeş sayısı azaldıkça şiddeti kabullenme oranlarının da azaldığı ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. (Tablo 2)

Tablo 2. Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile şiddeti kabullenme ölçek puanının karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Sözel şiddeti kabullenme	Fiziksel şiddeti kabullenme	Cinsel şiddeti kabullenme	Duyusal şiddeti kabullenme	Şiddeti kabullenme toplam puan
Cinsiyet					
Kız	9.42±2.19	9.73±2.15	10.91±1.93	10.45±1.96	33.47±6.07
Erkek	9.01±2.28	8.91±2.35	10.16±2.09	9.99±2.01	31.36±6.53
Test sonucu	f=0.227*	f=2.231**	f=10.71**	f=0.470**	f=6.67**
Babanın eğitim durumu					
Okur yazar değil	7.50±2.60 ^a	7.18±3.03 ^a	8.43±3.22 ^a	7.93±2.97 ^a	25.81±9.52 ^a
Okur yazar	8.42±2.15 ^a	8.54±2.24 ^{ab}	9.50±2.16 ^a	9.54±2.18 ^{ac}	29.66±6.31 ^a

İlköğretim mezunu	9.30±2.26 ^b	9.44±2.26 ^{bc}	10.70±2.03 ^b	10.34±1.97 ^c	32.88±6.29 ^b
Lise mezunu	9.55±2.15 ^c	9.69±2.13 ^c	10.77±1.83 ^b	10.51±1.87 ^{bc}	33.41±5.96 ^b
Üniversite mezunu ve üzeri	9.06±2.21 ^a	9.19±2.31 ^{bc}	10.49±2.01 ^b	10.05±1.97 ^c	31.96±6.26 ^a
Test sonucu	f=5.75**	f=7.22**	f=8.91**	f=9.139**	f=9.18**
Annenin eğitim durumu					
Okur yazar değil	8.63±2.34 ^a	8.55±2.58 ^a	10.06±2.42 ^a	9.46±2.37 ^a	30.38±7.19 ^a
Okur yazar	8.75±2.40 ^a	8.72±2.35 ^a	9.85±2.36 ^a	9.61±2.33 ^a	30.50±6.86 ^a
İlköğretim mezunu	9.37±2.18 ^a	9.54±2.18 ^b	10.77±1.93 ^{ab}	10.45±1.88 ^b	33.12±6.07 ^b
Lise mezunu	9.42±2.24 ^a	9.55±2.26 ^b	10.65±1.86 ^{ab}	10.32±1.84 ^c	32.97±6.19 ^b
Üniversite mezunu ve üzeri	8.87±2.28 ^a	9.00±2.42 ^b	10.24±2.30 ^{ab}	9.81±2.24 ^a	31.25±6.5 ^c
Test sonucu	f=3.99*	f=5.73**	f=5.86**	f=7.98**	f=6.93**
Babanın iş meslek durumu					
İşsiz	8.10±2.91 ^a	7.82±2.94 ^a	9.07±3.28 ^a	8.85±2.92 ^a	27.96±9.38 ^a
İşçi	9.57±2.07 ^b	9.59±2.22 ^b	10.72±2.03 ^b	10.28±2.02 ^b	33.24±6.25 ^b
Memur	9.38±2.09 ^b	9.50±2.24 ^b	10.63±1.84 ^b	10.19±1.96 ^b	32.76±6.16 ^b
Diğer	9.12±2.30 ^{ab}	9.32±2.25 ^b	10.60±2.03 ^b	10.33±1.94 ^b	32.46±6.23 ^b
Test sonucu	f=5.05*	f=5.47*	f=5.62*	f=5.05*	f=5.95**
Gelir durumunun algılanışı					
Düşük	8.90±2.25 ^a	8.95±2.40 ^a	9.93±2.22 ^a	9.69±2.26 ^a	30.98±6.87 ^a
Orta	9.32±2.21 ^a	9.46±2.23 ^a	10.76±1.92 ^b	10.39±1.88 ^b	32.94±6.08 ^b
Yüksek	9.02±2.41 ^a	9.20±2.40 ^a	9.97±2.41 ^a	9.76±2.38 ^a	31.36±7.32 ^a
Test sonucu	f=2.66***	f=3.07*	f=16.21**	f=11.06**	f=7.89**
Ailenin ekonomik yardım alma durumu					
Evet	4.92±2.21	8.93±2.43	9.53±2.31	9.58±2.21	30.78±6.76
Hayır	4.88±2.19	9.41±2.26	10.68±1.98	10.31±1.97	32.72±6.29
Test sonucu	t=0.635***	t=419***	t=5.31**	t=1.78*	t=0.67*
Gelir getiren bir işte çalışma durumu					
Evet	8.50±2.46	8.53±2.64	9.38±2.62	9.18±2.65	29.32±8.07
Hayır	9.31±2.21	9.45±2.23	10.70±1.94	10.34±1.91	32.83±6.12
Test sonucu	t=3.46*	t=7.89**	t=27.46**	t=20.64**	t=20.04**

*p<0.05. **p<0.01.

a, b, c harfleriDuncan çoklu karşılaştırma testine göre farklılığı göstermektedir.

Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile şiddet uygulama durumları

Şiddet uygulama ölçeğinden alınan toplam puan ve ölçeğin alt boyutlarından (sözel, cinsel, fiziksel, duygusal) alınan puanlar değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Şiddet uygulama ölçeği toplam puanı ve yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamış ancak şiddet uygulama ölçeğinin sözel şiddet uygulama alt boyutunda 19 yaş grubunda bulunan öğrencilerin 15 yaş grubunda bulunan öğrencilerden daha fazla şiddet uyguladıkları saptanmıştır. (Tablo 3)

Şiddet uygulama ve okul türleri arasında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Şiddet uygulama oranı Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerde, Meslek Lisesi ve İmam Hatip Lisesi öğrencilerinden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Genel olarak babanın eğitim durumu düştükçe öğrencilerin şiddet uygulama oranlarının yükseldiği bulunmuştur. Annenin eğitim durumu ve öğrencinin şiddet uygulama ölçeği puanı karşılaştırıldığında ise annesi okur yazar olmayan öğrencilerin en fazla şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Annesi okur yazar olmayan çocukların annesi ilköğretim mezunu olan çocuklardan daha fazla cinsel şiddet uyguladıkları bulunmuştur. (Tablo 3)

Baba mesleği ve şiddet uygulama ölçek puanı karşılaştırıldığında babası işsiz olanların daha fazla şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Anne mesleği ve şiddet uygulama toplam ölçek puanı ve ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Algılanan gelir durumu ve öğrencilerin şiddet uygulama toplam puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Ekonomik durumu düşük olarak algılayan öğrencilerin şiddet uygulama oranı, orta olarak algılayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ekonomik yardım alanların şiddet uygulama oranları almayanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Gelir getiren bir işte çalışanların şiddet uygulama düzeylerinin çalışmayanlardan daha yüksek oranlarda olduğu tespit edilmiştir. Kardeş sayısı 4 ve üzerinde olanların şiddet uygulama oranlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. (Tablo 3)

Tablo 3. Ergenlerin sosyodemografik özellikleri ile şiddet uygulama ölçek puanının karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Sözel şiddet uygulama	Fiziksel şiddet uygulama	Cinsel şiddet uygulama	Duyusal şiddet uygulama	Şiddet uygulama toplam puan
Cinsiyet					
Kız	4.60±2.02 ^a	4.07±1.68 ^a	3.54±1.47 ^a	3.73±1.59 ^a	15.97±5.98 ^a
Erkek	5.26±2.34 ^b	4.81±2.07 ^b	4.09±1.86 ^b	4.19±1.94 ^b	18.35±7.08 ^b
Test sonucu	t=18.71**	t=34.03**	t=49.54**	t=35.25**	t=30.01**
Okul türü					
Anadolu lisesi	4.67±2.13 ^a	4.20±1.86 ^a	3.67±1.60 ^a	3.86±1.80 ^a	16.41±6.62 ^a
Fen lisesi	5.72±2.54 ^b	4.43±1.60 ^a	3.39±1.03 ^a	3.68±1.23 ^a	17.24±5.38 ^a
Meslek lisesi	4.85±2.01 ^a	4.63±1.90 ^{ab}	4.10±1.87 ^b	4.15±1.79 ^a	17.71±6.47 ^b
İmam hatip lisesi	5.60±2.46 ^b	4.84±2.14 ^b	3.93±1.79 ^{ab}	3.93±1.81 ^a	18.30±7.31 ^b
Test sonucu	f=10.8**	f=5.90*	f=7.00**	f=2.58	f=4.38*
Babanın eğitim durumu					
Okur yazar değil	6.50±2.82 ^a	6.12±2.87 ^a	5.68±3.19 ^a	5.62±3.42 ^a	23.93±11.61 ^a
Okur yazar	5.45±1.97 ^a	5.09±1.98 ^a	4.78±2.23 ^a	4.83±2.21 ^a	20.16±7.12 ^a
İlköğretim mezunu	4.80±2.17 ^b	4.31±1.92 ^b	3.67±1.57 ^b	3.79±1.65 ^b	16.58±6.43 ^b
Lise mezunu	4.58±2.06 ^b	4.19±1.68 ^b	3.64±1.54 ^b	3.77±1.62 ^b	16.20±5.99 ^c
Üniversite mezunu ve üzeri	5.15±2.27 ^a	4.51±1.87 ^b	3.86±1.65 ^b	4.11±1.80 ^b	17.65±6.56 ^{bc}
Test sonucu	f=5.51**	f=6.17**	f=10.45**	f=8.82**	f=9.43**
Annenin eğitim durumu					
Okur yazar değil	5.36±2.26 ^a	4.93±2.16 ^a	4.38±2.22 ^a	4.50±2.17 ^a	19.19±7.5 ^a
Okur yazar	5.15±2.27 ^a	4.78±1.98 ^a	4.32±1.90 ^a	4.60±2.08 ^a	18.71±7.05 ^a
İlköğretim mezunu	4.73±2.15 ^a	4.26±1.88 ^a	3.65±1.60 ^b	3.74±1.62 ^b	16.39±6.45 ^b
Lise mezunu	4.90±2.09 ^a	4.45±1.77 ^a	3.78±1.52 ^{ab}	4.01±1.80 ^{ab}	17.15±6.18 ^{ab}
Üniversite mezunu ve üzeri	5.27±2.39 ^a	4.47±1.88 ^a	3.89±1.70 ^{ab}	4.13±1.86 ^{ab}	17.78±6.69 ^{ab}

Test sonucu	f=2.96*	f=3.07*	f=5.20**	f=6.87**	f=5.02*
Babanın iş meslek durumu					
İşsiz	6.00±2.84 ^a	5.39±2.83 ^a	5.03±2.88 ^a	5.03±2.65 ^a	21.46±10.58 ^a
İşçi	4.61±1.90 ^b	4.04±1.62 ^b	3.52±1.32 ^b	3.76±1.58 ^b	15.95±5.70 ^b
Memur	4.73±2.16 ^a	4.39±1.85 ^b	3.77±1.67 ^b	3.95±1.73 ^b	16.86±6.54 ^b
Diğer	4.99±2.24 ^a	4.45±1.92 ^{ab}	3.81±1.67 ^b	3.92±1.77 ^b	17.18±6.56 ^b
Test sonucu	f=4.59*	f=5.37*	f=7.12**	f=4.35*	f=6.43**
Gelir durumunun algılanışı					
Düşük	5.52±2.57 ^a	4.89±2.31 ^a	4.39±2.23 ^a	4.65±2.26 ^a	19.37±8.69 ^a
Orta	4.76±2.10 ^b	4.28±1.79 ^b	3.64±1.48 ^b	3.75±1.59 ^b	16.44±6.01 ^b
Yüksek	5.20±2.31 ^a	4.67±2.06 ^{ab}	4.23±2.09 ^a	4.51±2.11 ^a	18.62±7.39 ^a
Test sonucu	f=8.05**	f=7.34*	f=16.59**	f=22.88**	f=15.65**
Ailenin ekonomik yardım alma durumu					
Evet	4.92±2.21	4.70±2.03	4.38±1.99	4.80±2.37	18.68±7.74
Hayır	4.88±2.19	4.36±1.87	3.73±1.63	3.85±1.68	16.84±6.45
Test sonucu	t=0.635	t=3.63	t=14.41**	t=39.48**	t=10.29*
Gelir getiren bir işte çalışma durumu					
Evet	5.35±2.47	5.30±2.30	4.83±2.32	5.02±2.50	20.52±8.60
Hayır	4.84±2.16	4.31±1.83	3.69±1.57	3.83±1.65	16.68±6.29
Test sonucu	t=2.73	t=16.35**	t=42.07**	t=52.00**	t=29.01**
Kardeş sayısı					
1	4.972±2.28 ^a	4.36±1.82 ^a	3.63±1.45 ^a	3.78±1.57 ^a	16.75±6.16 ^a
2	4.71±2.02 ^a	4.28±1.79 ^a	3.70±1.59 ^a	3.77±1.53 ^a	16.48±5.96 ^a
3	4.74±2.15 ^a	4.36±1.93 ^a	3.77±1.63 ^a	4.00±1.85 ^a	16.89±6.79 ^a
4 ve üzeri	5.32±2.38 ^{ab}	4.69±2.11 ^a	4.21±2.11 ^b	4.42±2.27 ^b	18.59±7.93 ^b
Test sonucu	f=3.09*	f=2.07	f=5.46*	f=6.99**	f=4.79*

*p<0.05. **p<0.01.

a, b, c harfleriDuncan çoklu karşılaştırma testine göre farklılığı göstermektedir.

Ailedeki şiddete tanık olma ve şiddeti kabullenme ölçeği korelasyon sonuçlarına göre; öğrencilerin ailedeki şiddete tanık olma durumları arttıkça şiddeti kabullenme ve bütün alt boyutlarının kabul edilme oranının arttığı belirlenmiştir. (Tablo 4)

Tablo 4.Şiddete tanıklık ve şiddeti kabullenme ölçeklerinin puanları arasındaki korelasyon analizi (s=1196)

	1	2	3	4	5	6
(1) Şiddete tanık olma toplam puan	1					
(2) Şiddeti kabullenme toplam puan	.437*	1				
(3) Sözel şiddeti kabullenme	.349*	.902*	1			
(4)Fizikselşiddeti kabullenme	.345*	.887*	.746*	1		
(5) Cinsel şiddeti kabullenme	.433*	.812*	.630*	.597*	1	
(6)Duygusal şiddeti kabullenme	.413*	.833*	.683*	.636*	.735*	1

*p<0.01

Ailedeki şiddete tanık olma ölçek puanı ve şiddet uygulama ölçek puanları arasında yapılan korelasyon analizinde de, şiddete tanık olma oranı arttıkça şiddet uygulama oranlarının da arttığı tespit edilmiştir. (Tablo 5)

Tablo 5.Şiddete tanıklık ve şiddet uygulama ölçeklerinin puanları arasındaki korelasyon analizi

(1)Şiddete tanık olma toplam puan	1	2	3	4	5	6
	1					
(2)Şiddeti uygulama toplam puan	.456*	1				
(3)Sözlü şiddet uygulama	.287*	.862*	1			
(4)Fiziksel şiddet uygulama	.388*	.919*	.781*	1		
(5)Cinsel şiddet uygulama	.469*	.866*	.590*	.735*	1	
(6)Duygusal şiddet uygulama	.502*	.851*	.580*	.694*	.762*	1

*p<0.01

Tartışma

Araştırmada ebeveynler arası şiddete tanıklık ölçeği Cronbachalpha sayısı 0.94 olarak bulunmuş olup bu değer Sarriot (2011)'un araştırma bulgularını desteklemektedir.

Bu araştırmada erkek öğrencilerin şiddeti daha fazla kabul ettikleri ve uyguladıkları belirlenmiştir. Konu ile ilgili olarak yapılmış birçok araştırmada da benzer şekilde erkeklerin kızlara göre daha fazla şiddete eğilimli oldukları görülmektedir (Avcı, 2010:69; Bal 2010:84, Özgür ve ark., 2011:56; Yorohan ve Çalışkan, 2011:43; Gençoğlu ve ark., 2014:643).

Araştırmada okul türü ve şiddeti kabullenme toplam ölçek puanı arasında fark bulunmamıştır. Bu araştırmanın aksine Yorohan ve Çalışkanın araştırmasında (2011) meslek lisesinde okuyan öğrencilerin şiddeti daha fazla kabullendikleri belirlenmiştir. Bu araştırmada şiddeti kabullenme ölçeğinin alt boyutları değerlendirildiğinde meslek lisesinde okuyan öğrencilerin cinsel ve fiziksel şiddeti kabullenme oranlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yorohan ve Çalışkan (2011)'in araştırmalarında da genellikle şiddeti kabullenme oranının meslek liselerinde okuyan öğrencilerde fazla olduğu ifade edilmiştir. Meslek lisesinde okuyan öğrencilerin şiddeti kabullenme oranlarının yüksek olması, erkeklerin şiddeti kabullenme oranlarının daha yüksek oluşu ve bu okullarda erkek öğrencilerin sayılarının fazla olmasından kaynaklanabileceği söylenebilir.

Aile içinde çocuğun gözlemediği her davranış onun ileriki yaşamında göstereceği davranışa temel oluşturabilmektedir (Kaya ve ark., 2012). Nitekim bu araştırmada da şiddete tanıklık etme ile şiddeti kabullenme ve uygulama arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu şiddet davranışları ile şiddete maruz kalma arasındaki ilişkiyi vurgulamak amacıyla yapılmış önceki çalışmalarla uyumludur (Ovacık ve Sezgin, 2008: 61; Allwood ve Bell, 2008:999; Yorohan ve Çalışkan, 2011:70).

Ebeveynlerin evlilik durumları ile şiddetin kabullenilmesi ve uygulanması arasında anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır. Anne babası sağ ve birlikte olanların şiddeti kabullenme oranı, anne babası boşanmış olup annesi ile kalanlardan daha düşük olduğu belirlenmiştir. Şiddet uygulama oranları incelendiğinde anne babası birlikte olanların şiddet uygulama oranı, anne babası boşanmış annesi ile yaşayanların daha fazla olduğu saptanmıştır. Yorohan ve Çalışkan (2011)'in araştırmasında ebeveynleri ölmüş ya da boşanmış olan bireylerin şiddet uygulama sıklığının ebeveynleri birlikte olanlardan daha fazla olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgularındaki bu farklılığın bireyin aile ortamındaki şiddet olaylarının farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda kardeş sayısı azaldıkça genel olarak şiddetin kabullenilme oranlarının azalmasına karşın; kardeş sayısı dört ve daha fazla olanların şiddet uygulama oranlarının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın şiddet uygulama sonuçlarından farklı olarak, ailede üye sayısının az olduğu (tek/iki çocuk) öğrenciler daha saldırgan bulunmuştur (Ayan 2007:210; Gençoğlu ve ark., 2014:646). Bir başka araştırmada ise ilk çocuk, genellikle ikinci çocuğun doğumu ile anne ve babasının sevecenliğini kendisine rakip birisiyle paylaşmak zorunda kaldığı için ve kendini eski ayrıcalıklı konumundan mahrum edilmiş olarak algılayabildiği bundan dolayı da bu

durumun üstesinden gelebilmek için üstün olma gayreti ile şiddete başvurma yönünde eğilim gösterebileceğini gösteren araştırmalarda bulunmaktadır (Corey, 2008; Çakır ve Şen, 2012). Araştırma bulgularındaki bu farklı sonuçların, kardeş sayısının az (iki) olduğu aileler anne-babası boşanmış (parçalanmış) ya da anne-babasından biri ölmüş olan bireyler olabileceği ve bu durumlarında şiddet eğilimini artırabileceğinden kaynaklanabileceği unutulmamalıdır.

Bu çalışmada ele alınan konulardan biri de ebeveynlerin eğitim düzeylerine göre ergenlerin şiddeti kabullenme ve uygulamalarının anlamlı olarak değişip değişmediğini belirlemektir. Araştırma bulgularında anne ve babanın eğitim düzeyi arttıkça genel olarak ergenlerin şiddeti kabul etme ve şiddet uygulama oranlarının düştüğü ifade edilebilir. Babanın eğitim düzeyi düştükçe çocukların saldırgan davranışlarının arttığını gösteren araştırmaların yanında (Ergişi ve Kösal, 2009:15) babanın eğitim durumu ve saldırgan davranışlar arasında fark olmadığını gösteren araştırmalar da (Yıldız ve Erci, 2011:8; Kılıç, 2012:263; Gençoğlu ve ark., 2014:646) bulunmaktadır. Bir başka araştırmada annenin eğitim düzeyi arttıkça, çocukların şiddet eğilimlerinin azaldığı bulunmuştur (Gençoğlu ve ark., 2014:646). Kılıç'ın araştırmasında ise annenin eğitim durumu ve şiddet kullanma arasında bir farklılığın olmadığı ifade edilmiştir. Bu araştırma ve diğer araştırmaların sonuçlarındaki farklılıkların, anne babanın eğitim durumu her ne olursa olsun ebeveynlerin şiddet davranışları göstermeleri, aile içindeki tutum ve davranışlarının farklı olmasından kaynaklanabileceği söylenebilir.

Kılıç'ın yaptığı araştırmada, sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin daha fazla şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir. Sosyal öğrenme kuramına göre bu durum değerlendirildiğinde şiddete maruz kalan veya şiddeti gözlemleyen bireylerin şiddete daha fazla yatkın olmaları beklenen bir sonuç olacaktır. Bu araştırmada da gelir durumu ile şiddeti kabullenme ve uygulama durumları değerlendirildiğinde, gelir durumunu düşük olarak değerlendiren ergenlerin şiddeti kabullenme ve uygulama oranlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde yapılan bir literatür incelemesinde ekonomik durumun aile içi şiddet için en önemli risk faktörlerinden olduğu ifade edilmiştir (İbioğlu, 2012:207).

Gelir getiren bir işte çalışan ergenlerin şiddeti kabullenme ve şiddet uygulama oranlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kılıç (2012)'in yaptığı araştırmada da yarı zamanlı ya da yaz tatilinde çalışan öğrencilerin daha fazla şiddet kullandıkları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Aile içi şiddetin yıkıcı, tanıkları için travmatik sonuçları vardır. Aile içi şiddet; temel insan haklarının ihlalidir. Sosyal öğrenme kuramının bir sonucu olarak aile içi şiddet nesiller boyu aktarılan bir olgudur. Bu araştırma da ergenlerin şiddeti kabullenme ve uygulamalarında aile içi şiddete tanık olma durumunun son derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu araştırma bulguları doğrultusunda:

- Türkiye'nin ihtiyacı göz önüne alındığında, aile içi şiddet yasasının uygulanmasının geliştirilmesi ve kadın ve çocuğa yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalara devam edilmesi,
- Özellikle ergenlik dönemini gibi şiddet eğiliminin fazla olduğu dönemlerde öfke yönetimi hakkında bilgilendirmelerin yapılması,
- Anne-babalara çocuk yetiştirme ve aile içi etkileşimleri konularında eğitim programlarının yaygınlaştırılması,
- Ergenlere etkili problem çözme yöntemlerinin kazandırılmasına yönelik eğitimler verilmesi,
- Gençlerin şiddet eğilimlerinin beslenmesinde etkili olan kaynakların belirlenmesine yönelik araştırmaların yaygınlaştırılması önerilmiştir.

Kaynaklar

- Avcı, R., Güçray, S. S. (2010). Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, aile bireylerine ilişkin problemler, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory&Practice*, 10 (1): 1995-2015.
- Alikasifoğlu, M., Ercan, O., Erginöz, E., Uysal, Ö., Kaymak, D. A. (2004). Violent behavior among Turkish high school students and correlate of physical fighting. *European Journal of Public Health*, 14(2), 173-177.
- Allwood, M. A., Bell, D. J. (2008). A preliminary examination of emotional and cognitive mediators in there lations between violence exposure and violent behaviors in youth. *Journal of Community Psychology*, 36, 989-1007.
- Ayan S. (2007). Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 8, 206-214.
- Bahçivan-Saydam, R., Gençöz, T. (2005). Aile ilişkileri, ebeveyn çocuk yetiştirme tutumu ve kendilik değerinin gençler tarafından belirtilen davranış problemleri ile olan ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 61-74.
- Bal, S. (2010). Çocukluk örselenme yaşantıları, ana – baba – ergen ilişki biçimleri ve sosyal destek algısının, kural dışı davranışlarla ilişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bandura, A. (1978). Social learning theory of aggression. *Journal of Communication*,
- Burger, J. M., (2011). *Kişilik*. İDE Sarıoğlu (çev.), İstanbul, 1. basım, Kaknüs Yayınları.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma*. T. Ergene (Çev.), Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları birinci basım, Ankara, Mentis Yayıncılık.
- Çakır, K., Şen, E. (2012). Psikolojik doğum sırasına göre adil dünya inancı. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, 12(1), 57-69.
- Dıllıo, D., Tremblay, C. G., Paterson, L. (2000). Linking childhood sexual abuse and abusive parenting: The mediating role of maternal anger. *Child Abuse & Neglect*, 24(6), 767-779.
- Dil, S., Şentürk, S.G., Girgin, B. A. (2015). Çankırı ilinde ergenlerin benlik saygısı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının riskli sağlık davranışları ve bazı sosyo demografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu psikiyatri dergisi*, 16, 51-59.
- Duke, N. N., Pettingell, S. L., McMorris, B. J., Borowsky, I. W. (2013). Adolescent violence perpetration: associations with multiple types of adverse. *Childhood experiences*. *Pediatrics*, 125(4), 777-786.
- Ergişi, A., Köksal, A. A. (2009). Yedi-oniki yaş çocuklarında davranış ve uyum sorunlarının incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 34(368), 13-19.
- Frias-Armenta, M. (2002). Longterm effects of child punishment on mexican women: A structural model. *Child Abuse & Neglect*, 26(4), 371-386.
- Gençoğlu, C., Kumcağz, H., Eranlı, K. (2014). Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 639-652.
- Gürsoy, M. (2009). Öğrencilerde şiddet eğilimi ve şiddete yönelik öğretmen algıları. *KKTC - Milli Eğitim Dergisi*, 3, 13-30.
- İbiloğlu, A.O. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 204-222.
- Kaya, A., Bozaslan, H., Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kepenççi, Y., Çınkır, Ş. (2005). Bullying among Turkish high school students. *Child Abuse & Neglect*, 17(17), 193-207.
- Kılıç, E.Z. (2012). Ergenlerde şiddet kullanımı: bireysel ve ailesel etkenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 49, 260-265.

- Kıvrak, Y., Gey, N., Kıvrak, H. A., Kokaçya, M.H., Çöpoğlu, Ü. S., Arı, M. (2015). Kadına yönelik eş şiddeti, çocukluk travmaları, depresyon ve yaşam kalitesi: Toplum temelli bir çalışma. *Anadolu Psikiyatri Derg*, 16, 314-322.
- Mazefsky, C. A., Farrel, A. D. (2005). The role of witnessing violence, peerprovocation, family support, and parenting practices in the aggressive behavior of rurala dolescents. *Journal of Child and Family Studies*, 14(1), 71-85.
- Naçar, M., Baykan, Z., Poyrazoğlu, S., Çetinkaya, F. (2009). Kayseri İlinde iki sağlık ocağı bölgesi'nde kadına yönelik aile içi şiddet. *TAF Prev Med Bull*, 8, 131-138.
- Ovacık, A. C. (2008). Aile içi şiddetin erkek çocuğun şiddet içeren suç işleme davranışına etkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü.
- Ögel, K., Tanı, I., Yılmazçetin, C.E. (2006). Okullarda suç ve şiddeti önleme. İstanbul, Yeniden yayınları, 17. <http://www.yeniden.org.tr/dokuman/vio14.pdf>.
- Özcebe, H., Uysal, D. (2005). "Ankara'da bir ilköğretim okulunda erken ve orta dönem adolesanlarda şiddet algısı ve şiddet davranış sıklığının değerlendirilmesi. <http://iogm.meb.gov.tr/siddetveokul/index.htm>
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., Arabacı, L.B. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Journal of Psychiatric Nursing*, 2(2), 53-60.
- Özyurt, B. C., Devenci, A. (2010). Manisa'da kırsal bir bölgedeki 15-49 yaş evli kadınlarda depresif belirti yaygınlığı ve aile içi şiddetle ilişkisi. *Türk psikiyatri dergisi*, 21, 1-7.
- Sarıot, O. (2011). Çocukların ebeveynlerarası şiddete tanıklığı ile çocukların kişilerarası ve akademik stres kaynaklarıyla baş etme yolları arasında ebeveynlik davranışlarının aracı rolü. *Yayımlanmamış Yüksek lisan tezi*. Ankara, ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2014). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması. Hecettepe Üniversitesi, Ankara, http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf.
- U.S. Department of Education. (2005). Crime, violence, discipline, and safety in U. S. public schools. Findings from the school survey on crime and safety, 06.
- WHO, (2014). Global status report on violence prevention. 2014.15-19. ([file:///C:/Users/TOSHIBA/Desktop/Downloads/9789241564793_eng%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/TOSHIBA/Desktop/Downloads/9789241564793_eng%20(1).pdf)).
- Wike, T.L., Fraser, M. W. (2009). School shootings: making sense of the senseless. *Aggression and Violent Behavior*, 14, 162-9.
- Yıldız, E., Erci, B. (2011). Anne baba tutumları ile adolesan saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 6-11.
- Yorohan, R. (2011). The relation ship between exposure to violence, acceptance of violence and engagement in violence: a study of turkish adolescence. *Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi*. İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[Extended English Abstract](#)

Behaviors towards using violence being observed as a global problem in recent years. (Kepenkcian and Cinkır, 2005; Wike and Fraser, 2009) More than 1.3 million people are dying due to the usage violence in the world. Using violence is being considered as the 4th major cause of death among the age of 15-44 worldwide. Violent behavior in adolescence is known to be a period in which more frequently occurs. Adolescent are trying hard to become free and find their identifies with their different mental feeling structures. During this chaos behaviors stemming from using of violence primarily affect people's lives in a negative way and cause difficult situations which are hard to overcome.

There are various researches looking for the relationship between adolescence and their behaviors stemming from violence usage and their families. According to the figures obtained from

these researches; families in ole distributions, emotional reaction capability, in showing the necessary affinity, in checking behaviors are having more problems than families with no violent behaviors. (Ibioglu, 2012:211; Gencoglu et al., 2014:641). At the head of the important chapter where works searchingfor causes of violence usage by the adolescent emphasize the situation where a person was either victim of violence or he or she become a witness. The family arises as important factor in social life and tend to come across as it plays an effective role in the psychological sense of personal development at child. The family plays an influential role in the personal and psychological development of the child. Violence witnessed within the family causes stress disorder and emotional health problems which arise after depression and traumatological disorders by adolescent. Violence or being witnessed to it or living violence with in the family during the childhood. Violence is accepted as an internal resource for quarrel solving methods. (Ibioglu, 2012:208). Violence and aggressiveness are learned behaviors as emphasized by the norm of transitionof generations. We already know that if we do not intervene and don't take the necessary precautions in the long run, violence will yield wounds with no remedy within the structure of society.

Aim.

This research has been conducted in order to evaluate influence to the application and acceptance violence of parental preferences and witnessing of the adolescent the violence within the family.

Method.

This research was conducted between 1-30 December 2015 and is in the classification variety.

Universe and Sample of Research.

High schools in the Province of Karaman make up for the globe of the research. There are 24 high schools in the Province of Karaman connected to the Department of education; including one Science, one Social Sciences, two Imamhatip, six vocational and technical, fourteen Anadolu High Schools. This grouping has been executed by having taken the differences in education and teachings at the High Schools. Examples of research were made up by 1196 students who were classified according to the groupings and methods of sampling and who already have studied at the Science, Anatolian, Imamhatip, Vocational and Technical High Schools and who already have accepted voluntarily to join the research. These students don't have any problems with reading and understanding of the questions and have completed the questions fully. Samples were collected by the researcher within the classroom atmosphere with a technique of 30 minute face to face conversation.

Tools For Data Collection.

In this research a form consisting of 13 questions which were used to classify personal specialties of the students as a tool for collecting samples. It also questioned the scale of witnessing violence between parents of individuals, scales were used to assess the severity of acceptance and application.

Analysis of the Findings.

Findings obtained from this research were analyzed within the statistical package program "SPSS for Windows" after being issued to the computer media. In the evaluation of the findings numbers, percentages, approximation, and standard deviation were used. In the comparison of sociodemographic specialties and measurements t-test was used if with two groups, Duncan corrected Anova Test was used if with more than two groups were involved. When analyzing differences between the groups, meaningful differences were accepted between the groups if

$p < 0.05$ value exist. Besides in the analysis of the sampling collecting tools, Cronbach alpha safety reliability coefficient was used.

Findings.

In the research the measurement of witnessing violence between parents was found as Cronbach alpha safety reliability number 0.94. It was found that male students had accepted and applied violence a lot more. It was found that there was no difference between total measurement scores of acceptance of violence and types of schools. When the lower dimensions of the measurement of acceptance of violence were evaluated; it was found that the rate of acceptance of physical and sexual violence of the students studying at the Vocational and Technical High schools was higher. Each behavior observed by the child within the family can build up the foundation for his/her behaviors in the future life. (Kaya et al. 2012) Nevertheless in this research a relationship was found between the acceptance of violence, application and witnessing of it.

It was determined that there was a meaningful difference between the marriage situations of the parents and the acceptance and application violence. The people, whose parents are alive and living together have a lower rates of violence acceptance than the ones living with their mothers and whose parents are divorced. When the rate of violence application of people was analyzed; the rate of violence application of people whose parents are living together was higher than the ones who are living with their mothers and whose parents are divorced.

Within the research in general the lower the number of brothers and sisters the lower was the rate of violence acceptance. People with four or more brothers and sisters had a lower rate of violence application. One of the major topics in this research was to determine the rate of violence of adolescence relationship to their parent's rank of education. We can say in general within the research findings that the higher the rank of education of parents the lower is the rate of acceptance and application of violence of adolescence. When the rank of income, violence application and acceptance were evaluated; it was found that adolescence with lower income ranks had higher rates of violence acceptance and application. It was also determined that adolescence working for an income had a higher rate of violence acceptance and application.

The Result and Suggestions.

There are traumatic and demolishing results of the violence within the family for its witnesses. Violence within the family is the violation of basic human right. As a result of social learning process violence within the family is a phenomenon which is told for generation. This research proves that witnessing violence within the family is very important for the adolescence in accepting and application of violence.

Along the direction of the findings of this research:

- Considering the needs of Turkey it was suggested that progress should be made in the application of the laws of violence with in the family and also that works should continue towards the destruction of violence toward women and children.
- Executing the informing of adolescence about anger management; especially where the tendency of violence is greater within this period of time.
- Increasing the coverage of the education programs towards the subject of getting effected within the family and raising children of the parents.
- Giving education to the adolescence towards making them gain heavy problem solving techniques.
- It was suggested to increase the coverage of research in determining powerful resources concerning the nourishment of the violence tendency of adolescence.